

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbeh./tlf.nr.: Asgeir Vagnildhaug/99742503
Deres ref./Deres dato: dref/ ddato
Vår ref.: 22/00142 - 11
Vår dato: 03.05.2023

Søknad om endret teknisk løsning Surna-Viklandet.

Statnett viser til tidligere vedtak fra Norges vassdrags- og energidirektorat om konsesjon til spenningsoppgradering av 300 kV Orkdal – Aura på strekningen Surna (Trollheim) – Viklandet av 16.4.2015. Vi viser videre til vår konsesjonssøknad av 30.6.2022 om tillegg og endringer, og søknad om ekspropriasjon.

Statnetts søknad av juni 2022 ble sendt på høring til berørte myndigheter og grunn- og rettighetshavere høsten 2022.

Bakgrunn

Statnett har etter høringen av vår søknad av juni 2022 sett nærmere på gjennomføringsfasen og planlegging av denne. Konsesjonsgitt løsning innebærer at det ved spenningsoppgradering på strekningen bygges ny kraftledning i ny trase mellom Surna transformatorstasjon i Surnadal og Rennsetvatnet/Ålvundeidet i Sunndal og at det fra Rennsetvatnet og til Viklandet transformatorstasjon kan bygges ny kraftledning i samme trase som dagens 300 kV ledning Orkdal-Aura.

I planleggingen av denne løsningen har vi sett at denne medfører behov for omfattende hjelpeanlegg. I tillegg vil det medføre behov for lengre utkoblinger av eksisterende 420 kV Klæbu-Viklandet, særlig i forbindelse med nødvendig ombygging av denne i Tverrådalen i Surnadal kommune. Statnett har på bakgrunn av dette sett på alternativer til gjennomføring. Ett av hovedargumentene for opprinnelig konsesjonsgitt løsning, var at dette reduserte behov for lengre utkoblingsperioder. Ved en nærmere vurdering av mulighetene for utkobling av 300 kV Orkdal-Aura viser det seg at dette er mulig i en periode på 5 måneder i stedet for 3 måneder, som ble lagt til grunn i konsesjonssøknaden av 2014.

Statnett har vurdert at to sammenhengende utkoblingsperioder på 5 måneder muliggjør at vi kan rive eksisterende 300 kV og bygge ny 420 kV ledning i 300 kV- traseen på hele strekningen.

Søknad om konsesjon

Statnett trekker konsesjonssøknad av juni 2022, med unntak av oppgradering av lossehakk på Surna kai i Surnadal kommune.

Statnett SF søker i henhold til energiloven § 3-1 om konsesjon for å gjenbruke traseén til eksisterende 300 kV Orkdal-Aura på strekningen Surna-Viklandet ved spenningsoppgradering til 420 kV.

Tiltaket medfører behov for et klausuleringsbelte på 40 meter mot dagens 38 meter, og i tillegg en parallellavstand på minimum 20 meter mellom ytterfase på eksisterende 420 kV som innebærer at traseen enkelte steder vil forskyves noen få meter.

Kart som viser den planlagte ledningstraseen er vist i vedlegg 1.

Statnett søker i tillegg om å etablere en ny fiberforbindelse som et nytt fjordspenn over Sundalsfjorden på ca. 4450 meter fra Karihaugen til Vettalia. Fjordspennet er vist i kart i vedlegg 1.

Statnett søker i medhold av energiloven § 3-1 om konsesjon for etablering av følgende permanente hjelpeanlegg:

- Snuplass/parkeringsplass ved Rennsetvatnet i Sunndal kommune (kart i figur 4).

Det er gjennomført en mer detaljert transport- og anleggsplanlegging av tiltaket enn det som ble gjort til Statnetts opprinnelige konsesjonssøknader, og Statnett ser et behov for å søke om en oppdatering av foreliggende transportplan. Oppdatert transportplan er vist i kartserie i vedlegg 1.

Det vil kunne bli behov for opprustning av eksisterende vegger i områder langs ledningstraseene. Dette for tilkomst for transport av mastestål, tromler, materiell til fundament og annet tungt utstyr/maskiner. I hovedsak vil eksisterende rigg- og lagerplasser benyttes, men det vil være behov for utvidelser og opprusting av noen riggplasser og etablering av noen nye midlertidige riggplasser. For plassering av tromler i ledningstraseen vil det bli opparbeidet midlertidige oppstillingsplasser. Det vil bli behov for å anlegge midlertidige vegger til enkelte riggplasser. For opprustning av vegger, riggplasser, etablering av midlertidige riggplasser og vegger vil det kunne bli benyttet eksterne masser. Det vil bli behov for kjøring i terrenget – i og utenfor klausuleringsbeltet for ledningene. Det kan stedvis bli nødvendig med noe graving og tilrettelegging for å muliggjøre terrengtransporten.

De omsøkte hjelpeanleggene er nærmere beskrevet og vist i kart i avsnittet "Beskrivelse av tiltaket".

For å ha nødvendig fleksibilitet i anleggsperioden kan det være behov for mindre justeringer langs kjøretraseer og rundt riggplasser. Langs ledningstraseene planlegges mesteparten av transporten å foregå innenfor en korridor på ca. 100 meter til hver side av ledningen.

Eksisterende konsesjoner som berøres av tiltaket

- Surna-Viklandet: NVE 201305330-145

Søknad om ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Statnett viser til ekspropriasjonstillatelse gitt av NVE den 16.4.2015 for Surna-Viklandet. Statnett begjærte ikke skjønn innen ett år etter at vi mottok tillatelsen. Tillatelsen har derfor bortfalt.

Ved at Statnett planlegger å gjenbruke eksisterende 300 kV trase vurderer vi at det ikke er behov for å søke om ekspropriasjon.

Statnett må allikevel erverve rettigheter for den nye kraftledningen med tilhørende tiltak og tar sikte på å inngå minnelige avtaler med alle berørte grunn- og rettighetshavere.

Beskrivelse av tiltaket

Riving og bygging i samme trase

Det er ønskelig at 300 kV ledningen Orkdal-Aura holdes i drift så lenge som mulig og derfor er det kun mulig med 5 måneder sammenhengene utkobling av ledningen i sommerhalvåret i byggeperioden. Det er planlagt utkobling av ledningen i to sesonger. Statnett vil *før* denne første utkoblingsperioden starte byggingen av nye fundamenter til nye master, det vil si at det vil gjennomføres arbeid i ledningstraseen på tross av at denne er spenningsatt. Dette innebærer at mastepunktene ikke vil bli helt på samme sted, men forskjøvet med noen meter i lengderetningen.

Kartet til høyre viser et eksempel fra området mellom Rennsetvatnet og Todalsfjorden hvor nye mastepunkt i blått blir etablert 10-15 meter sør eller nord for eksisterende master (grå farge).

På strekningen mellom Surna transformatorstasjon og Rennsetvatnet vil det få forskyvninger av mastepunkt i bredden. Det er i hovedsak i enkelte vinkelpunkt at det blir behov for forskyvning. Parallellavstanden er på denne strekningen stort sett over 20 meter. På strekningen mellom Rennsetvatnet og Viklandet er parallellavstanden ca. 15 meter mellom dagens ledninger, og her vil det bli behov for å forskyve mastepunkt i bredden for å oppnå 20 meter parallellavstand.

Det legges opp til at mastefundamenter er etablert på strekningen mellom Surna og til Todalsfjorden før utkobling starter. Per i dag er det forutsatt utkobling i 2026 og 2027. Arbeidet med å rive eksisterende master og etablere nye master starter da, samtidig som arbeidet med nye fundamenter fortsetter på strekningen Todalsfjorden-Viklandet. I slutten av utkoblingsperioden høsten 2026 blir nye liner strukket på strekningen Surna-Todalsfjorden og disse blir koblet til 300 kV Orkdal-Aura slik at ledningen kan kobles inn igjen gjennom vinterhalvåret 2026/2027.

Ved utkobling i 2027 vil man kunne gjennomføre riving og bygging i samme trase på strekningen Todalsfjorden-Viklandet.

Fiberforbindelse Sunndalsfjorden

I anleggskonsesjon for Surna-Viklandet av 2015 fremgår det at ledningen bygges med to toppliner. Statnett har forutsatt at den ene av disse bygges med fiber for kommunikasjon/samband mellom transformatorstasjonene. Dagens 300 kV ledning Orkdal-Aura har jordtråd som toppline, men



Figur 1: Kartutsnitt som viser eksempel på plassering av nye master i 300 kV traseen.

denne er uten fiberoptisk kabel. For å få forbindelse mellom Surna og Viklandet med fiberoptisk kabel, må dette også etableres i egen trase/spenn over Sunndalsfjorden. Dette er tidligere ikke omtalt i tidligere søknad/anleggskonsesjon, og som et tiltak som krever nye permanente anlegg søkes det derfor om dette spesifikt i denne søknaden.

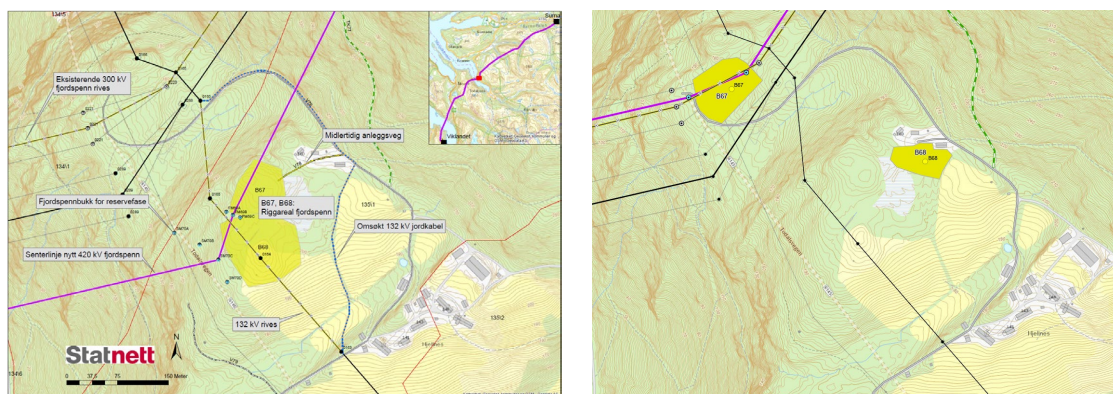
Fiberoptisk kabel (som også kalles Optical Ground Wire – OPGW) etableres som toppline på mastene og føres over i egne spennbukker vest for dagens faseledninger i fjordspennet over Sunndalsfjorden. Fra spennbukk til spennbukk er det ca. 4000 meter, mens total lengde på fiberkabelen er ca. 4500 meter.

Det er ikke behov for å skifte ut eksisterende fjordspenn for 300 kV Orkdal-Aura, da dette ble fornyet og klargjort for 420 kV spenning i 2006. Det innebærer at dette gjenbrukes uten nye tiltak. Eksisterende fjordspenn for 300 og 420 kV ledningene består av 8 liner (inklusive 1 reservefase og 1 OPGW for 420 kV Surna-Viklandet 1). Nytt fjordspenn består av 1 stk. line, og det vil bli montert luftfartsmarkører på linjen som for øvrige liner som krysser fjorden.

Transport- og anleggsplan

Ved at det planlegges å rive og bygge i samme trasé på hele strekningen mellom Surna og Viklandet medfører dette endringer i behovet for hjelpeanlegg, sammenlignet med det som ble presentert i konsesjonsgitt løsning og tilleggssøknad av juni 2022. Det er behov for å øke størrelsen på enkelte riggplasser, dette med tanke på at Statnett skal bygge mer over en kortere periode enn det som tidligere var planlagt.

Samtidig vil planendringen føre til at det *ikke* er behov for flere av de opprinnelig planlagte hjelpeanleggene. For eksempel vil det ikke være behov for ny vegtrase opp til Rennsetvatnet ved Ålvundeidet i Sunndal kommune. I tillegg nevnes oppstillingsplasser/riggplasser for strekking av fjordspenn over Todalsfjorden, hvor vi i stedet kan gjenbruke eksisterende veg og tidligere benyttet riggplass (se eksempel i figur 2 under). I tillegg vil dette føre til at det ikke er nødvendig å legge om eksisterende 132 kV ledning Aura-Ranes som jordkabel på Hjellneset.



Figur 2: Kart over Hjellneset, Todalsfjorden. Kart til venstre viser opprinnelig planlagt løsning med behov for nye riggplasser (fra søknad av juni 2022). Kart til høyre viser gjenbruk av tidligere brukte hjelpeanlegg i 300 kV traseen. I tillegg planlegges en riggplass i tilknytning til eksisterende veg sørøst for traseene på Hjellneset.



Figur 3: Eksempel på arealbehov for trommeplass/anleggsplass i ledningstraseen med tilhørende tilkomstveier (midlertidige).

Permanent snuplass/parkering ved Rennsetvatnet, Sunndal kommune

Som følge av planendringen ved at 300 kV traseen kan gjenbrukes er det ikke behov for å anlegge ny veg opp til Rennsetvatnet. I stedet er det planlagt at eksisterende veg opp til Rennsetvatnet vil utbedres til å kunne benyttes for transport med 4x4 kjøretøy for primært persontransport i byggeperioden. Der vegen kommer til Seterelva er det et kjørbart "vad" over elva. Før dette planlegges det å etablere en snuplass og parkeringsplass. Kartet under viser plasseringen. Størrelsen på snuplassen er 1 dekar. Statnett søker om dette som en permanent plass, da det vil være et fremtidig behov for parkering i forbindelse med vedlikehold/tilsyn ved drift av ledningsanleggene i området.



Figur 4: Kart som viser planlagt snuplass/parkeringsplass (B73a) ved Rennsetvatnet i Sunndal kommune.

Teknisk- økonomisk vurdering

De omsøkte endringene er i all hovedsak resultater av en mer grundig gjennomgang og prosjektering av det konsesjonsgitte ledningsanlegget.

Gjenbruk av 300 kV traseen innebærer at det ikke er behov for ombygging av eksisterende ledninger, både ved Surna transformatorstasjon, i Tverrådalen og ved Hjellneset i Surnadal kommune. I tillegg vil behovet for hjelpeanlegg være redusert. Ovennevnte endringer vil medføre begrensede inngrep og reduserte anleggskostnader.

Forlengt utkobling av 300 kV ledningen forventes å gi akseptable virkninger for systemdrift under gjennomføringen som er planlagt i sommerhalvåret.

Utførte forarbeider

Statnett søkte i brev av 7.2.2019 om forlengt frist for idriftsettelse av spenningsoppgradering Surna – Viklandet til 26.8.2028 og fikk vedtak om dette fra NVE den 4.4.2019 (NVE 201305330-160).

Statnett gjennomførte møter med Sunndal og Surnadal kommuner i 2021 og orienterte samtidig grunneiere og rettighetshavere om oppstart av planleggingsarbeider per brev. Statnett har orientert om at det blir sett nærmere på den konsesjonsgitte traseen av 2015 og at vi vil oppdatere transport- og anleggsplanen for prosjektet. Som følge av planlagt ny løsning har Statnett gjennomført nye møter med Sunndal og Surnadal kommuner i april 2023.

Statnett planlegger å gjennomføre møter med berørte grunneiere i løpet av juni 2023 og vil sende ut invitasjon til disse i begynnelsen av mai måned.

Møre og Romsdal fylkeskommune gjennomførte kulturminneundersøkelser for Surna-Viklandet i 2015, og Statnett har i forkant av foreliggende søknad gjennomgått endringene med fylkeskommunen i et møte.

Videre har Statnett vært i kontakt med Statsforvalteren i Møre og Romsdal om planendringen (april 2023), samt om forholdet til verneområde i Sunndal kommune og rovfugllokalteter i Surnadal kommune.

Det har videre vært enkeltvis kontakt med grunneiere, både knyttet til detaljplanlegging av trasé og anleggsplanlegging.

Søknader etter annet lovverk

Noen tiltak som er beskrevet i denne endrings søknaden krever også tillatelse etter annet lovverk. Dette er også tidligere omtalt i Statnetts konsesjonssøknad av 2014, men omtales også for ordens skyld i denne endrings søknaden.

Undersøkelser etter lov om kulturminner

All planlagt arealbruk må avklares med kulturminnemyndighetene i Møre og Romsdal slik at undersøkelsesplikten etter kulturminnelovens §8, 9 og 14 oppfylles før anleggsstart.

Forholdet til naturmangfoldloven

Forholdet til naturmangfoldloven §8-10 skal vurderes på bakgrunn av de omsøkte endringene som er lagt fram i denne søknaden. Flere anleggsplasser og midlertidige veier krysser gjennom myrområder. Anleggsgjennomføringen krever bruk av arealer til mellomlagring og montering av utstyr og materiell. Statnett vil i størst mulig grad forsøke å unngå graving i myrområder og i skogsmark for å redusere klima- og miljøavtrykk knyttet til arealbruk.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om konsekvensutredninger stiller krav om konsekvensutredning for store kraftledningsprosjekt. Det ble gjennomført konsekvensutredninger som del av søknaden av 2014 som er tilgjengelige på prosjektsidene på www.statnett.no.

Kryssing av og veier

Statnett vil søke vedkommende eier om tillatelse til kryssing av eller nærføring med eksisterende veier i henhold til forskrift om saksbehandling og ansvar ved legging og flytting av ledninger over, under og langs offentlig veg.

Vedtak etter havne- og farvannsloven

Statnett vil kontakte Surnadal kommune vedr. utbedring av lossehakk for avklaring om søknad etter havne- og farvannsloven §§ 26-27.

Forurensningsloven

Graving eller mudring i sedimenter er søknadspliktig i henhold til § 22-6 i forurensningsloven. Statnett vil kontakte Surnadal kommune og Statsforvalteren for avklaring om søknad etter forurensningsloven.

Luffartshindre

Kraftledninger kan være luffartshindre og medføre fare for kollisjoner med fly og helikopter. Det stilles derfor krav til merking der line henger høyt over bakken. Enkelte steder vil den planlagte ledningen gå så høyt over vann eller terreng at den må merkes. Dette vil bli avklart med luffartsmyndighetene, og merking vil bli foretatt i samsvar med de krav som stilles i lov om luffart.

Innvirkning på private interesser

Ved at Statnett har gjennomført en mer detaljert transport- og anleggsplanlegging vil dette kunne føre til at noen nye grunneiere blir berørt av tiltaket. Samtidig er det andre grunneiere som var berørt av opprinnelig konsesjonsgitt arealbruk (transport- og anleggsplan) i 2015, som nå ikke blir berørt av tiltaket, for eksempel ved at Statnett ikke lenger ser behov for bruk av riggareal til ledningsbyggingen. Andre forhold kan være knyttet til at eiendommer har skiftet eier i perioden etter at Statnett fikk konsesjon og ekspropriasjonstillatelse i 2015.

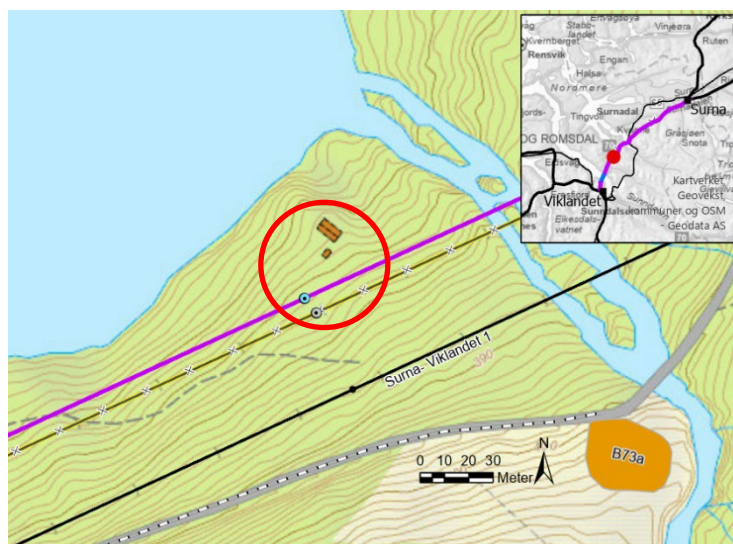
Virksomheter for omgivelsene

Arealbruk og bebyggelse

Statnett kan ikke se at det er godkjent noen nye planer eller tiltak som kommer i konflikt med de endringene som her omsøkes.

Ved Rennsetvatnet vil en hytte komme innenfor klausuleringsbeltet (byggeforbudsbeltet). Avstand fra hytte til senterlinje blir ca. 15 meter mot dagens avstand på 23 meter og hytta blir dermed liggende innenfor 40-meters beltet langs ledningen. Statnett vil ta kontakt med hytteeieren om situasjonen og tar sikte på en minnelig avtale om saken.

Statnett kan ikke se at omsøkte endring vil gi noen nevneverdige nye virkninger for bebyggelse som i dag ligger nært 300 kV ledningen, sett bort fra hytte ved Rennsetvatnet. Hytter/bygninger som i dag ligger nært 300 kV ledningen ville fått større avstand til ny ledning for den konsesjonsgitte ledningen fra 2015 (på strekningen Surna-Rennsetvatnet), men samtidig ville det gitt nye konsekvenser for andre bygninger. Eksempelvis ville løsningen føre til



Figur 5: Hytte ved Rennsetvatnet som kommer innenfor byggeforbudsbeltet (40-meters beltet). Ny ledning i lilla farge.

behov for innløsning av hytte rett vest for Rennsetvatnet. Etter Statnetts vurdering er det totalt sett en bedre løsning for bebyggelse at 300 kV traseen gjenbrukes.

Miljø og landskap

Statnett vurderer at omsøkt endring med å gjenbruke 300 kV traseen gir mindre negative virkninger enn for den tidligere konsesjonsgitte løsningen. Særlig stor betydning har den omsøkte løsningen for behovet for hjelpeanlegg, som blir betydelig redusert enn det som tidligere var forutsatt.

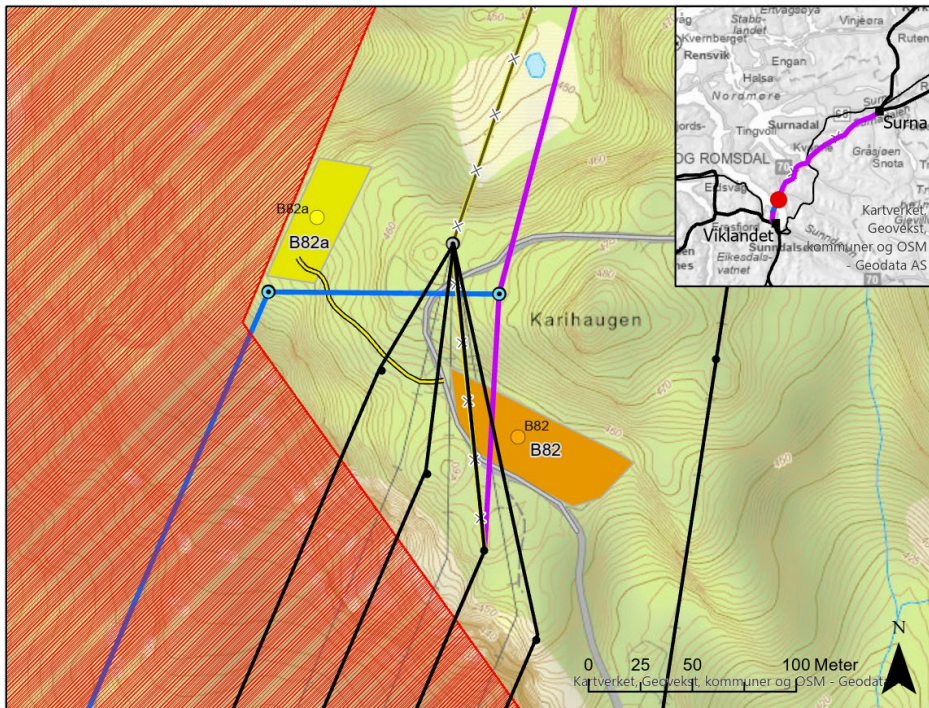
Ny fiberkabel over Sunndalsfjorden blir plassert ved siden av eksisterende fjordspenn, som fra før av består av 8 liner. Etter Statnetts vurdering vil en ekstra line over fjorden gjøre fjordspennet noe mer synlig, men kan ikke se at noen allmenne interesser er nevneverdig berørt av tiltaket.

Flåstranda og Hisdalen naturreservat

Planlagt plassering av ny spennbukk for fiberkabel over Sunndalsfjorden kommer nært Flåstranda og Hisdalen naturreservat. Naturreservatet er det største i Møre og Romsdal fylke (8101 dekar) og hovedformålet er skogvern. Naturreservatet strekker seg fra Oppdøl og ca. 11 km vestover i den sørvendte fjordsida ned mot Sunndalsfjorden og inneholder stor variasjon i artsmangfold og naturtyper.

Ny spennbukk er planlagt ca. 6 meter fra grensen til verneområdet (målt i kart), og vil fysisk ikke komme i berøring med naturreservatet. Statnett må etablere adkomst og riggplass for fjordspennet på Karihaugen som også kommer nært naturreservatet. Se kart over situasjonen under (Figur

Etter Statnetts vurdering vil det i utgangspunktet ikke være behov for å rydde skog i forbindelse med strekking av fjordspennet, men om det allikevel viser seg nødvendig er det mulig å søke om dispensasjon for dette jf. Verneforskriftens §7 bokstav k.



Figur 6: Kart som viser plassering av ny spennbukk og nytt spenn (i blått) på Karihaugen knyttet til nytt fjordspenn for fiberkabel over Sunndalsfjorden. Kartet viser også planlagt midlertidig veg og riggplass (gult) og eksisterende riggplass for fjordspenn i oransj.

Dersom virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov innvirker på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis i henhold til naturmangfoldloven §49. Tiltaket vil innebære at Statnett må rydde skog rett ved grensen til naturreservatet. Bestående skog innenfor naturreservatet vurderes allikevel ikke å bli påvirket av dette. I området hvor vi opparbeider riggplass (B82a) og midlertidig veg, vil vi ta vare på toppjord/vekstmasser og legge disse tilbake for naturlig revegetering.

Rovfugllokalteter i Surnadal kommune

Statnett har i dialog med Statsforvalteren i Møre og Romsdal vurdert virkninger på rovfugl knyttet til planendringen med å gjenbruke ledningstraseen. Statsforvalteren bemerket i sin uttalelse i november 2022 at arbeidene ved Hjellneset og i Tverrådalen ville foregå innenfor 1 km fra kjente hekkeplasser. Dette gjelder også for planendringen som nå omsøkes. I mange tilfeller ville Statnett kunne gjennomført anleggsarbeider til andre tider på året enn i hekkeperioden til sårbar rovfugl. Ved at vi har planlagt utkobling av ledningen i sommerhalvåret, vil vi ikke ha denne muligheten for Surna-Viklandet hvor vi gjenbraker 300 kV traseen. I dialogen med Statsforvalteren har Statnett fått forståelse av at hekkeområdet ved Hjellnes ikke er like viktig som i Tverrådalen.

For å om mulig hensynta rovfugl i Tverrådalen har Statnett flyttet riggplassene B58, B59 og B60 og slått disse sammen til en "ny" B59 lenger ned i Østbødalen for å få større avstand til hekkelokaliteten. I tillegg forutsetter vi et restriksjonsområde i perioden mars-august på vestsiden av ledningstraseen som vil sikre forholdsvis god avstand til hekkelokaliteten. Innen

restriksjonsområdet vil det ikke kunne benyttes helikopter i forbindelse med byggingen av ny kraftledning. Vedlagte kart viser flyttingen av riggplassene og restriksjonsområdet i Tverrådalen.

Kulturminner

Planendringen vil føre til at kulturminnene (fangstgroper) ved Svinvikshammeren (Todalsfjorden, Surnadal kommune) som ble funnet i forbindelse med kulturminneundersøkelser i 2015 ikke blir berørt av ny ledningstrasé. Statnett har ellers ingen informasjon om at kjente freda kulturminner blir berørt av Surna-Viklandet. Vi vil avklare arealbruk for ny kraftledning, både mastepunkt og arealbruk knyttet til hjelpeanlegg med Møre og Romsdal fylkeskommune som kulturminnemyndighet.

Med vennlig hilsen

Elisabeth Vike Vardheim

Prosjekteier

Vedlegg

Vedlegg 1 – kartserie som viser ledningstrase og transportplan

Vedlegg 2a – detaljkart hekkeområde Tverrådalen

Vedlegg 2b – detaljkart hekkeområde Tverrådalen (unntatt offentlighet)

Vedlegg 3a – liste over berørte eiendommer

Vedlegg 3b – liste over berørte grunneiere (unntatt offentlighet)